

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

A Tatabányai Törvényszék a Hidas és Szücs Ügyvédi Iroda (2800 Tatabánya, Győri út 14. 1/6.) által képviselt (...) felperesnek

(...) jogtanácsos által képviselt **Merkantil Bank Hungary Zrt.** (1051 Budapest, József A. u. 8.) alperessel szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított peres eljárásban meghozta az alábbi

K Ö Z B E N S Ő Í T É L E T E T :

A bíróság megállapítja, hogy a felek között 2007. július 10. napján létrejött MBH C07/ számú **kölcsönszerződés érvénytelen.**

A közbenső ítélet ellen a kézbesítésétől számított **15 (tizenöt) napon belül fellebbezésnek van helye**, melyet a Győri Ítéltáblának címezve, a Tatabányai Törvényszéken lehet benyújtani írásban, 3 (három) egyező példányban, az elektronikus kapcsolattartásra köteles félnek az elektronikus kapcsolattartás szabályainak megfelelően. A jogi képviselő a jogorvoslati eljárás során kötelező.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (r.Pp.) 256/A. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság az ítélet ellen irányuló fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha

- a) az elsőfokú bíróság ítéletét a 251. §-ban, illetve a 252. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott okból kell hatályon kívül helyezni;
- b) a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik;
- c) a fellebbezés csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos;
- d) a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul;
- e) a felek ezt kérték;
- f) megítélése szerint - tekintettel a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelemben, illetve fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra - az ügy eldöntése tárgyaláson kívül is lehetséges.

A r.Pp. 256/A. § (1) bekezdésének b)-d) pontjaiban felsorolt esetekben a felek tárgyalás tartását kérhetik, illetve a fellebbezési határidő lejártá előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálása kérhető.

I n d o k o l á s

A bíróság a felperes keresete és személyes meghallgatása, az alperes ellenkérelme, (...) tanú vallomása, a csatolt okiratok és a per egyéb adatai alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A felperes 2007. július 10.-i dátummal kölcsönkérelmet nyújtott be az alpereshez a Kft.-nél történő gépjárművásárláshoz.

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

A kérelemben rögzítettek szerint a gépjármű bruttó vételára 2.050.000,- Ft, a kölcsön konstrukciója fix CHF, a devizaneme CHF, a THM a 2004.-ben hatályos szabályozás szerint 18,392%, míg a hatályos szabályozás alapján 18,712%. A felperes által aláírt kölcsönkérelemben rögzítettek szerint az alperes gépjármű kölcsön ügymenetét a felperes megismerte és az ahhoz kapcsolódó dokumentumokat (jelen kölcsön kérelem hátoldala, kölcsönszerződés, vételi jogi megállapodás, adásvételi szerződés) a fentieknek megfelelően kitöltve aláírta.

A peres felek 2007. július 10.-i dátummal megkötötték az MBH C07/031252. számú deviza alapú, változó futamidejű kölcsönszerződést fix összegű törlesztőrészlettel. A szerződés szerint az induló futamidő (törlesztőrészletek száma) 120 hónap, a kölcsön összege 1.550.000,- Ft. A kölcsönszerződés deviza alapú, kamat- és árfolyamváltozásból eredő kamat- és árfolyamkülönbséggel, a havi törlesztő részletek összege az 1-119. hónapban és 120. alkalommal is 26.941,- Ft. A szerződésben rögzítésre került, hogy az induló futamidő az Általános Szerződési Feltételek szerint számított kamat- és árfolyamváltozás függvényében módosulhat oly módon, hogy a havi törlesztő részletek összege nem, csak a számla változik. A szerződés tartalmazta, hogy a teljes induló hiteldíj mutató az induló futamidő figyelembevételével a szerződéskötéskor hatályos jogszabályoknak megfelelően számítva 18,712%, az éves induló kamat 17,00%. Az Általános Szerződési Feltételekben szabályozott törlesztőrészlet-változás az alábbi két tényező jelen szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának függvénye: EURIBOR helyett CHF LIBOR, euro árfolyam helyett CHF árfolyam. A felek által aláírt szerződés rendelkezést tartalmazott az MCSK - 0501. számú általános szerződési feltételek módosításáról és a 7. pontban rögzítésre került, hogy törlesztőrészlet különbséget deviza alapú kölcsön esetén a jelen szerződés szerint számított kamatkülönbséget és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyam-különbséget, forint alapú kölcsön esetén a jelen szerződés szerint számított kamatkülönbséget kell érteni. A 7/A. pont szerint fix törlesztőrészletű, deviza alapú, változó futamidejű kölcsön esetén az adós által fizetendő törlesztőrészletek összege nem, csak a száma változik, figyelembe véve a felmerült kamatkülönbséget és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyam-különbséget (törlesztőrészlet-különbséget). A törlesztőrészlet változás mérése havonta, a havi törlesztő részletek szerződés szerinti esedékességekor (mérési időpont) történik, a törlesztőrészlet változás mértékének számításához alkalmazandó képlet a szerződésben rögzítésre került. A szerződésben foglaltak szerint amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben akként állapodtak meg, hogy a kölcsön az utolsó törlesztő részlet kivételével fix törlesztőrészletű, deviza alapú, változó futamidejű, úgy a havonta kiszámított kamat- és árfolyamkülönbséget (törlesztőrészlet-különbséget) összege tőkésítésre kerül és az adós hátralévő tőke tartozását növeli vagy csökkenti. Ezen megváltozott új tőketartozás figyelembevételével kerül megállapításra a fix törlesztőrészletek új tőke- kamat megbontása.

A felek által aláírt kölcsönszerződés szerint a szerződés egyedi része kizárólag az MCSK-0501. számú általános szerződési feltételekkel – illetve annak esetleges módosításával – együtt érvényes, amelynek a vételi jogos és az adásvételi szerződéssel együtt történő átvételét és megértését a felperes, mint adós ezen szerződés aláírásával is igazolta.

A létrejött szerződés fogyasztói kölcsönszerződés, az árfolyamkockázat viseléséről szóló rendelkezései általános szerződési feltételként váltak a szerződés részévé.

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

A peres felek között a fentiek mellett 2007. július 10.-i dátummal megállapodás jött létre, amelynek 1. pontja értelmében a felperes, mint adós a kölcsönkérelem és a jelen megállapodás aláírásával elismerte, hogy megismerte az alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét, így azokat is, amelyek alapján az alperes a kölcsönszerződést külön ügyletminősítés illetve kockázatkezelés nélkül is megkötötte vele, valamint az alperes jelen finanszírozási kérelem aláírásakor érvényben lévő ajánlatában (táblázatban foglalt) meghatározott, jogszabályi előírások szerint számított teljes éves hiteldíjmutatónak a százalékos mértékét, továbbá a kölcsönszerződés tervezetét.

Az alperesnél rendelkezésre áll a felperes által megvásárolt gépjárműre készített tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlat 100 illetve 120 hónap futamidőre. Az okiratok szerint az ajánlat készítésének dátuma 2007. július 10. és a záró rész tartalmazza az alábbi felhívást: "Kérjük, olvassa el gépjármű finanszírozási tájékoztatókat is. Felhívjuk figyelmét, hogy a (lízingdíj) illetve a törlesztőrészek nagysága a három hónapos CHF LIBOR és az OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen változhatnak, így – amennyiben Ön nem rendelkezik a szükséges deviza fedezettel – az árfolyamváltozás kockázatot jelent az Ön számára." Az előbbiek mellett az autókereskedésben rendelkezésre állt az alperes által készített 2006. júniusi dátummegjelölésű autó- és motorfinanszírozásról szóló tájékoztató kiadvány, ami a választható finanszírozási lehetőségek között a deviza alapú kölcsönökre tartalmazta, hogy "Változó kamatozású kölcsön. ... Tekintettel arra, hogy a forintban törleszt mindenkor tartozását, a Ft árfolyamingadozás jelentősen megnöveli az Ön által vállalt árfolyamkockázat mértékét. Ebből következően a törlesztőrészek nagysága a futamidő alatt növekedhet." Sem a finanszírozási ajánlaton, sem a tájékoztató kiadványon nem szerepel a felperes aláírása, azt a szerződéskötést megelőzően nem bocsátották a felperes rendelkezésére.

A felek között létrejött szerződésből – mint fogyasztói kölcsönszerződésből – eredő, devizában nyilvántartott tartozás az alperes 2015. november 21. napján kelt ajánlatában foglaltak szerint a 2015. évi CXLV. törvény alapján forintra került átváltásra.

A felperes módosított kereseti kérelmében a felek között létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérte, valamint az alperes kötelezését 1.634.897,- Ft és ennek 2017. július 6. napjától járó, a r.Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kamat megfizetésére. A jogi képviselővel eljáró felperesnek az alperessel szemben perköltség iránti igénye volt.

A módosított kereset jogalapjaként a felperes a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontját jelölte meg valamint hivatkozott arra, hogy az árfolyamkockázat kikötése a felperes terhére tisztességtelen volt. Az ezt meghaladóan korábban előterjesztett érvénytelenségi okokra való hivatkozását nem tartotta fenn, a szerződés létrejöttének megállapítására irányuló kereseti kérelmétől pedig elállt.

A bíróság a 6.P.20.173/2018/24–1. számú, 2019. március 12. napján jogerőre emelkedett végzésével a felperes elsődleges, a szerződés létrejöttének megállapítására irányuló kereseti kérelemre nézve a pert megszüntette.

A felperes hivatkozott arra, hogy az alperes nem tett eleget a r.Ptk. 205. § (3) bekezdése szerinti együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének, a Hpt. 203. §-a alapján nem tájékoztatta az ügyletben az ügyfelet érintő kockázatról.

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

Kockázatfeltáró nyilatkozatot nem kapott, nem valósult meg a világos és érthető tájékoztatás, alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós. Jelen esetben nincsen fogyasztó által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat, a szerződésben és az üzletszabályzatban sem található tájékoztatás az árfolyamkockázatról és a gépjármű kereskedő sem tájékoztatta szóban az adóst az árfolyamkockázat létéről és veszélyeiről. Az ÁSZF 7. és 7/A. pontjai a r.Ptk. 205. § (1) bekezdésébe, a 209/A §-ba és a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe ütközik, ezért tisztességtelen.

A tájékoztatás körében a pénzintézzel szemben magasabb körültekintés várható el, mivel a fogyasztó információs hátrányban van. Az érthetőség és világosság követelménye addig nem teljesül, amíg az információs hátrányt ki nem elégítik az átlagos fogyasztó mércéje szerint. Érdemi és tényleges kockázatfeltárás nem valósult meg, az ÁSZF fenti rendelkezése még a nyelvtani érthetőség és absztrakciós szintjén sem írta le az árfolyamkockázat hatását, nem felel meg a közérthetőség kritériumának, nem derül ki, hogy az árfolyamkockázat számszerűen hogyan hat ki a tartozásra. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lenni arra, hogy a fogyasztó a rendelkezés hatásmechanizmusát megértse.

Hivatkozott a felperes arra, hogy nem kapott tájékoztatást a svájci frank árfolyam alakulásáról és arról, hogy az addigi csökkenés, mint tendencia adós javára történő megváltozására nem lehet számítani, a kölcsön összege az árfolyamtól függően folyamatosan változik, a fogyasztó a kamat és árfolyamváltozás miatt soha nem tudja reálisan felbecsülni, hogy mennyi a hátraléka. Nem volt szó arról, hogy a terhei meg fognak növekedni, a devizakockázat áthárítása akkor világos és érthető a kifejezetten kimondja, hogy a tartozás a forint romlása esetén korlátlanul megnőhet, a törlesztőrészlet korlátlanul nagyobb lesz. A tájékoztatásnak egyértelműnek kell lennie, hogy a fogyasztó előre láthassa a gazdasági következményeket, képes legyen értékelni az általa felvett kölcsön teljes költségét. Semmilyen tájékoztatás nem volt arról sem, hogy az árfolyamkockázat korlátlan. Amennyiben a figyelmét felhívják a korlátlan kockázatra, a meglévő kamatkedvezményt nem cserélte volna a korlátlan kockázatra. Az alperes vizsgálata alapján a jövedelme és a gépkocsi értéke elegendő az árfolyamkockázat fedezésére. Jó erkölcsbe ütköző a tájékoztatás, amely szerint a felperes köthet szerződést, mert elegendő a jövedelme a kockázat fedezésére is. A felperes álláspontja szerint ismertetni kell, hogy minek a hatására gyengül a forint és hogy a svájci frank iránti keresletnek felhajtó ereje van az árfolyamra. Releváns minden olyan ismeret, ami befolyásolja az árfolyammozgását, így az ország besorolás és az, hogy a szakirodalom a devizahitelek problémás hitelek megtekintette.

Az adóssal szemben nem elvárás, hogy máshol máshonnan történő információszerzéssel mentesítse az alperest a tájékoztatás alól, olyan tájékoztatást kell kapnia, ami az átlagos fogyasztó számára egyértelmű és világos, hogy az árfolyamkockázat korlátlan mértékben őt terheli. A tájékoztatásból ki kell tűnnie, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztő részlet korlátozás nélkül nőhet meg, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa és a lehetősége valós. A tájékoztatásnak figyelemfelhívónak kell lennie, hogy a törlesztés gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat és olyan időben kell megtörténnie, hogy a fogyasztónak reális lehetősége legyen, hogy a kockázatot mérlegelve döntsön arról, hogy szerződést köt-e. Az információs hátrányból a fogyasztó nem tudja felmérni, hogy a jövedelmi- vagyoni viszonyai a szerződés teljesítését lehetővé teszik el.

A felperes hivatkozott az Európai Unió Bíróságának C-186/16. számú döntésére, amely szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a fizetőeszköze súlyos leértékelődése és a

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

külföldi kamatlábak törlesztőrészletre gyakorolt hatására. Hivatkozott emellett arra, hogy a kockázatfeltárás nem felelt meg a C-51/17. számú döntés 74., 75., 76. és 78. pontjának.

A kockázatfeltárással összefüggésben a felperes előadta, hogy az alperes által megjelölt okiratokat nem kapta meg, kivéve a szerződést és az ÁSZF-t, a számlalevél nem alkalmas a kockázatfeltárás bizonyítására a tartalmára tekintettel. Az iratok átvételét igazoló záradék álláspontja szerint a 18/1999. Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja szerint tisztességtelen szerződési feltétel, mivel a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. Az a kikötés, hogy a felperes az alperes által hivatkozott tájékoztató anyagokat átvette, nem elegendő annak bizonyítására, hogy az árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást kapott. A záradék nem alkalmas annak igazolására, hogy az alperes által hivatkozott egyéb tájékoztató anyagokat átvette volna.

Hivatkozott a felperes arra, hogy a szerződés 7. pontjának egyedi megtárgyaltsága nem állapítható meg, az alperes, mint általános szerződési feltételt alkalmazta a szerződésben. Az, hogy a feltétel nem világos és nem érthető önmagában a feltételek tisztességtelenségét eredményezi figyelemmel a tisztességtelenségnek a r.Ptk. 209. § (1) bekezdésében meghatározott fogalmára.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjára alapított hivatkozás körében a felperes előadta, hogy bár a szerződés tételesen tartalmazza a THM mértékét, az nem egyértelmű számára, mivel nem kerültek megjelölésre azok a költségek, illetve azoknak a mértéke, ami alapján az alperes kiszámította a teljes hiteldíj mutatót. A THM értékének és az éves induló ügyleti kamatnak az eltéréséből adódik az is, hogy a szerződés nem tartalmazza az irányadó költségeket, mivel kell, hogy további költségek felmerüljenek. Hivatkozott emellett a felperes arra, hogy a THM szerződésben rögzített értéke nem valós, a valós érték 18,39%. A jogszabályi rendelkezések értelmében a szerződésben a valóságnak megfelelően kell a THM rögzíteni.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását kérte.

A felperes módosított kereseti kérelmében és a fenntartott hivatkozásaival összefüggésben az alperes előadta, hogy a felperes keresetlevele és annak módosítása nem tartalmaz határozott kereseti kérelmet az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatással összefüggésben és ilyen keresetet a r.Pp. 146/A. § (1) bekezdés alapján már nem is terjeszthet elő a felperes. Az árfolyamkockázat tisztességtelenségét nem lehet hivatalból megállapítani, az nem nyilvánvalóan érvénytelen.

Az alperes álláspontja szerint a r.Ptk. 209. §-ának szerződéskötés kori szabályai a főszolgáltatásra teljesen kizárták tisztességtelenség megállapíthatóságát. A tájékoztatási kötelezettségével összefüggésben az alperes előadta, hogy a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése a perbeli szerződésre nem vonatkozik, mert nem devizakölcsön, hanem deviza alapú kölcsönszerződés, ennek ellenére tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. A szerződéskötéskor a Hpt. nem várta el, hogy külön írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat készüljön, az csak a 2008. szeptember 1. után kötött szerződésekre volt előírás, így a tájékoztatás a szerződésben is megtörténhetett, ez nem tisztességtelen.

A felperes a szerződés és az ÁSZF átvételét igazolta, az egyedi szerződés és az ÁSZF is tartalmaz tájékoztatást az árfolyamkockázatról emellett a 2007. július 10. napján létrejött

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

megállapodás rögzítette, hogy a felperes a gépjármű finanszírozás valamennyi feltételét megismerte, míg a felperes kölcsönkérelme igazolta az ügymenet megismerését.

Hivatkozott arra az alperes, hogy az általa készített tájékoztató megtalálható volt a gépjármű kereskedőnél és az átadásra is került, a megállapodásban a felperes elismerte, hogy azt megismerte. Emellett az egyedi finanszírozási ajánlatok is tartalmaznak felhívást az árfolyamkockázatról való tájékoztatásra. Az alperes álláspontja szerint ezen iratok igazolják, hogy a felperes számára egyértelműen felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül terheli és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincsen felső határa.

Az alperes szerint okiratok igazolják, hogy az ügyletből eredő kockázatról írásban megfelelően tájékoztatta a felperest. Az alperes hivatkozott a felperes által aláírt kölcsönszerződés egyedi részére, az MCSK - 0501. számú ÁSZF 7. pontjára, a felperes hitelkérelmére, a felperes által aláírt külön Megállapodásra, a felperes rendelkezésére álló tájékoztató anyagra, illetőleg az elkészített finanszírozási ajánlatra. Az okiratok tartalmával ellentétes szóbeli tájékoztatás megtörténtét a felperes nem tudta bizonyítani. A felperes részére készített ajánlat számos adatot tartalmaz, így életszerűtlen, hogy az ajánlatban foglaltakat az ügyintéző csak szóban mondta volna el. Emellett a felperes által aláírt Megállapodás 1. és 3. pontja igazolja az ajánlat felperes részére történő átadását. A felperes személyes meghallgatása során elismerte, hogy nem olvasta el a teljes szerződést, megállapítható, hogy nem úgy járt el, ahogyan az átlagos fogyasztótól elvárható. A felperes folyamatosan, negyedévente kapott árfolyam-különbözetről szóló számlaleveleket, amelyekben az aktuális árfolyam-különbözet kiszámítása levezetésre került és a felperest tájékoztatták a hátralévő tőketartozásról. Az árfolyam-különbözet jogalapját és összegét a felperes egyszer sem kifogásolta.

Hivatkozott az alperes arra, hogy a perbeli szerződést a 2015. évi CXLV. törvény alapján forintosították, amelyet közös megegyezéssel történt módosításnak kell tekinteni, és amelynek eredményeként a felek szerződése már nem deviza, hanem forint alapú szerződés. Ebben az esetben a bíróságnak nincs lehetősége arra, hogy e kógens rendelkezéssel szemben a felperest terhelő szerződéses kötelezettséget más árfolyamon átváltva, eltérő összegben állapítsa meg, az ugyanis arra vezetne, hogy a fenti törvény a felperest nem köti, utólag pedig e törvény hatálya alól bírósági döntés útján kikerülni nem lehet. A felperes a forintosításra vonatkozó ajánlatot elfogadta, ezzel az eredeti szerződés érvényességét elismerte a tartozása 223.350 Ft összeggel csökkent.

A THM-mel összefüggésben az alperes hivatkozott arra, hogy nem okoz érvénytelenséget az, ha a THM-ben eltérés van a szerződésben rögzített ehhez képest. Érvénytelenségi ok csak az lehet, ha a szerződés a THM-t nem tartalmazza. A nem helytálló mértékű THM a szerződés megtámadására keletkeztethet jogot, a szerződés érvénytelenségével nem hozható összefüggésbe. Az előbbiek mellett téves árfolyamokkal számította a felperes a THM-t, így az alapján nem állapítható meg, hogy az általa megjelölt THM értéke téves lenne. Az eljárás során a felperes által előterjesztett számítással összefüggésben az alperes előadta, hogy a felek közötti számításban eltérést az árfolyam és az okoz, hogy a felperes számítása során nem alkalmazta a THM rendelet által előírt árfolyamrésszel történő korrekciót. Emellett az alperes által megjelölt THM érték magasabb, ami ténylegesen az alperesnek okozhatna hátrányt.

A felperes keresetének jogalapja az alábbiak szerint megalapozott.

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

Az alperes ellenkérelmében foglaltakra tekintettel a bíróságnak állást kellett foglalnia abban a kérdésben, hogy a felperes kereseti kérelme alapján van-e helye az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének érdemi vizsgálatára.

A felperes 2017. július 10. napján benyújtott keresetleveléből megállapítható, hogy a kereseti kérelmének részét képezte a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása. A keresetlevél több érvénytelenségi okot jelölt meg, ezek között hivatkozott a felperes arra, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást az alperestől az árfolyamkockázatra vonatkozóan, kockázatfeltáró nyilatkozat nem került aláírásra. A fentiek alapján a felperes keresete az érvénytelenség megállapítására, majd a későbbi módosítások következtében az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására irányult. Emellett megállapítható, hogy már az eljárás megindításakor, a keresetlevélben is hivatkozott felperes az árfolyamkockázatról való nem megfelelő tájékoztatásra, mint érvénytelenségi okra. A felperes az előbbi ténybeli és jogi alapon is kérte a teljes szerződés érvénytelenségének megállapítását, illetve marasztalás iránti igénye volt, amely mellett nem szükséges, hogy a kereseti kérelemben kérje az árfolyamkockázat tisztességtelenségének megállapítását illetve nem szükséges, hogy a petitumban külön feltüntetésre kerüljön, hogy milyen okra alapítottan kéri az érvénytelenség megállapítását. Az előbbiekből következően nem volt alap annak megállapítására, hogy a felperes keresetének nem képezi részét az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tisztességtelenségére való hivatkozás, így azt a bíróság érdemben vizsgálta.

A Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (r.Ptk.) a perbeli szerződés megkötésekor hatályos 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A (4) bekezdés alapján a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatóak a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésre. Az r.Ptk. előbbi tételes szabályai valóban teljeskörűen kizárták a főszolgáltatást megállapító szerződési kikötések tisztességtelenségének vizsgálatát. A Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozatában – melynek megállapításai a bíróságokra kötelezőek – állást foglalt abban a kérdésben, hogy ezen szabályok mellett vizsgálni szükséges, hogy a perbeli konstrukció lényegi eleme, az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselése világos, érthető szerződési feltétel volt-e. Ennek alapja, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdése, amely szerint a feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik között a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek figyelemmel az Európai Unióhoz való csatlakozásra a perbeli szerződés megkötésekor Magyarországon is irányadó irányelvi rendelkezés volt. A hivatkozott jogegységi határozat is megállapította, hogy a magyar jog egyetlen szabályából sem vezethető le, hogy az előbbi nem megfelelően átültetett irányelv érthetőségére, világosságára vonatkozó szabályai nem alkalmazhatóak, ezért az irányelv alapján kell ezen szabályokat értelmezni és vizsgálni kell, hogy az árfolyamkockázat fogyasztóra történő telepítése világos, érthető szerződési feltételnek tekinthető-e.

Az alperes azon hivatkozása mellett, mely szerint a perbeli szerződés nem devizakölcsön, hanem deviza alapú kölcsön, a Hpt.-nek a devizakölcsönre vonatkozó, a tájékoztatási kötelezettséget előíró szabályait alkalmazni kellett. A Kúria 6/2013. Polgári jogegységi

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

határozatban – amelynek rendelkezései a bíróságokra nézve kötelezőek – megállapításra került, hogy a deviza alapú hitel- és kölcsönszerződések devizaszerződések annak ellenére, hogy a perbeli szerződés megkötésekor is hatályos szabályok nem határozták meg a deviza alapú kölcsön fogalmát.

Mivel az előbbi jogegységi határozat értelmében a perbeli szerződés deviza szerződésnek minősül, a bíróságnak alkalmaznia kellett az ezen szerződésekre vonatkozó Hpt.-ben foglalt szabályokat.

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvénynek (Hpt.) a perbeli szerződés megkötésekor hatályos 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza az éves százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb – esetleges – költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. Emellett a c) pont értelmében a szerződés semmis abban az esetben is, ha nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét.

A felperes által hivatkozott, a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjára alapított érvénytelenségi ok a perrel érintett szerződéssel összefüggésben nem volt megállapítható. A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján a szerződés akkor minősül semmisnek, ha egyáltalán nem tartalmazza a teljes hiteldíjmutatót valamint az ennek számítása során figyelmen kívül hagyott költségeket. Ezen jogszabályhely alapján erre irányuló külön rendelkezés hiányában azonban nem állapítható meg a szerződés semmissége amiatt, hogy a szerződés nem tartalmazza azokat az adatokat tételesen, számszerűen, összegszerűen amelyeket a teljes hiteldíj mutató számításakor az alperes figyelembe vett. Emellett a fenti rendelkezésből megállapítható, hogy a semmisséget az a körülmény jelenti, ha a szerződésben egyáltalán nem kerül megjelölésre a THM, a THM mértékének téves megjelölése ezen jogszabályi hivatkozás alapján a szerződés érvénytelenségét nem eredményezheti. Abban az esetben, hogyha a szerződésben a valóságnál alacsonyabb mértékű THM került feltüntetésre, az megtévesztő lehet a fogyasztó számára, mely körülmény jelen peres eljárásban érdemben nem volt vizsgálható figyelemmel arra, hogy a felperes keresetének alapjaként nem a THM megtévesztő voltára hivatkozott, hanem ez alapján a szerződés semmisségére. Amennyiben a szerződésben rögzítetthez képest a valós THM magasabb értékű, az nem felperesi fogyasztót, hanem az alperest hozza hátrányosabb helyzetbe.

A felek által közölt THM számításról megállapítható volt, hogy eltérő kiinduló alapon és eltérő módszerrel végezték el, ezért önmagában az, hogy a THM számítása között különbség van nem ad alapot annak megállapítására, hogy a szerződés tartalmazott olyan további költségeket, amelyek magában a szerződésben nem kerültek feltüntetésre. A felperes ezen hivatkozása mellett nem jelölt meg olyan konkrét költséget, amelyet a szerződés nem tartalmaz, így a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján a szerződés semmissége nem volt megállapítható.

Nem volt alapja a fentiek mellett annak a felperesi hivatkozásnak sem, hogy a peres felek között létrejött szerződés nem deviza, hanem forint alapú szerződés lenne. A szerződés tételesen tartalmazza, hogy deviza alapú szerződés megkötésére került sor és emellett értékelendő az, hogy a szerződés változó futamideje mellett az árfolyamváltozás következtében fix törlesztőrészletek mellett a szerződés nem szűnik meg az induló futamidő lejártával.

Tatabányai Törvényszék

6. P.20.173/2018/45.

A korábban kifejtettekre tekintettel bár a perbeli szerződés deviza alapú kölcsönszerződés, az devizaszerződésnek minősül, ezért alkalmazni kell a Hpt.-nek kockázatfeltáró nyilatkozatra vonatkozó szabályait, amely jelen esetben a r.Ptk. 205.§ (3) bekezdése szerinti általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettség mellett konkrét tájékoztatási kötelezettséget írt elő az alperes számára.

A Hpt. 203.§ (6) bekezdése alapján olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A (7) bekezdés a) pontja értelmében a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

Helytálló volt az alperes azon hivatkozása, hogy a szerződéskötéskor hatályos szabályok szerint a kockázatfeltárásának és az erre vonatkozó felperesi nyilatkozatnak nem kell külön okiratban szerepelnie, azt tartalmazhatja az aláírt szerződés is. Ebből következően a rendelkezésre álló és a felperes által aláírt vagy bizonyítottan részére átadott okiratokban foglalt tájékoztatás tekinthető kockázatfeltárásnak, mivel ezen okiratok esetén állapítható meg, hogy milyen tartalmú tájékoztatás vált megismerhetővé a felperes számára.

A felperes sem vitatta azt a tényt, hogy a kölcsönkérelmet és a kölcsönszerződést aláírta, hivatkozott azonban arra, hogy sem a finanszírozási ajánlatot, sem a tájékoztató anyagot nem ismeri, azt a szerződéskötéskor nem kapta meg. Erre tekintettel a bíróság vizsgálta, hogy az alperes által megjelölt további okiratok alapján igazolható-e az, hogy a felperes részére átadásra került a finanszírozási ajánlat, illetve az alperes által készített tájékoztató anyag. A felperes kölcsönkérelmének záradék része kizárólag összefoglalóan utal arra, hogy a felperes a kölcsön ügymenetét megismerte és az ahhoz kapcsolódó dokumentumokat kitöltve aláírta. A dokumentumok részletezése között nem szerepelnek a fenti okiratok, a kölcsönkérelemben foglalt záradék olyan mértékben általánosító, hogy az alapján a felperes számára a kölcsönkérelem aláírásakor nem volt beazonosítható, hogy ezen nyilatkozat pontosan mely okiratokra vonatkozik. Mivel jelenleg sem azonosítható a záradékkal érintett dokumentumok köre, az nem alkalmas arra, hogy az alperes által megjelölt, konkrétan meghatározott iratok átvételét bizonyítsa.

Az alperes által hivatkozott 2007. július 10-i külön megállapodásban rögzített felperesi nyilatkozat alapján sem állapítható meg a felperes által alá nem írt okiratok rendelkezésre bocsátása, mivel abban is csak általános utalás van a kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételre, ami alapján az egyes feltételeket tartalmazó dokumentumok nem azonosíthatóak. Emellett a megállapodás 1. pontja a kérelem aláírásakor érvényben lévő ajánlatban meghatározott THM mértékének, illetve a kölcsönszerződés tervezetének megismerésére utal és nem hivatkozik sem a finanszírozási ajánlatra, sem az alperes tájékoztató anyagára.

A szerződéskötés során eljáró ügyintéző, tanú vallomása sem erősítette meg azt az alperesi hivatkozást, hogy a finanszírozási ajánlat vagy a tájékoztató anyag átadásra került a felperes részére. A tanú vallomása szerint nem minden esetben került sor arra, hogy kinyomtatásra kerültek az ajánlatok illetve arra nézve nem volt kötelezettségük, hogy az ajánlatokat az ügyfelek számára átadják. A tanú emellett nem tudott megjelölni olyan

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

iratot, ami átadásra került volna az ügyfeleknek anélkül, hogy az átvételt aláírással igazolták volna. Az általánosan követett gyakorlatból következően, amennyiben a banknál rendelkezésre áll az ajánlat, akkor az az autókereskedésből került megküldésre, azonban emellett is úgy nyilatkozott a tanú, hogy az ajánlat kinyomtatása esetén sem került sor minden esetben arra, hogy azt az ügyfélnek átadták volna – a felperes személyes előadása szerint sem történt tájékoztatás más konstrukcióra. Emellett az alperes által hivatkozott tájékoztató anyagról a tanú elmondta, hogy az az autókereskedésben kihelyezésre került, azonban átadásra nem a szerződés megkötésekor.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az alperes nem tudott eleget tenni azon bizonyítási kötelezettségének, hogy az általa hivatkozott finanszírozási ajánlat illetve tájékoztató anyag a felperes részére átadásra került, vagy azok tartalma felperessel ismertetésre került volna. Az előbbiekből következően kizárólag a felperes által aláírt dokumentumokban, így kölcsönszerződés egyedi és általános feltételeiben foglalt tájékoztatás tekinthető olyannak, mint amit a felperessel közöltek. A tanúként meghallgatott ügyintéző vallomása alapján nem volt megállapítható, hogy az árfolyamkockázatról bármilyen körben szóban tájékoztatást adott volna a felperes részére, így kizárólag a szerződésben szereplő írásbeli tájékoztatással teljesítette az alperes a tájékoztatási kötelezettségét.

A felperes által aláírt szerződés egyedi része, illetve módosított ÁSZF rendelkezéseiből megállapíthatóan az alperes tájékoztatta a felperest, hogy a törlesztőrészlet változás függ CHF LIBOR illetve a CHF-árfolyam változásától valamint levezetése került, hogy a törlesztőrészlet-különbözet milyen képletekkel kerül kiszámításra illetve elszámolásra. Ezen tájékoztatás megfelelőségének vizsgálata során a bíróság figyelemmel volt a kötelezően alkalmazandó jogegységi határozatokban valamint az Európai Unió Bíróságának ítéleteiben foglaltakra. A 2/2014. Polgári jogegységi határozat értelmében figyelemmel kellett lenni arra, hogy a nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a felperes alappal gondolhatta-e úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az csak korlátozott mértékben terheli. A 6/2013. Polgári jogegységi határozat figyelembevételével az alperest terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kellett terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletre azzal, hogy a tájékoztatási kötelezettség nem terjed ki az árfolyamváltozás mértékére.

Az Európai Unió Bíróságának C-26/13. sz. ítélete szerint a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azon követelmény alatt, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó, a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Az ítélet indokolása szerint azt kell megállapítani, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján nemcsak felismerni képes a külföldi pénznem eladási és vételi árfolyama között a pénzpiacon általánosságban megfigyelt különbség fennállását, hanem képes-e értékelni is a végső soron általa megfizetendő törlesztőrészletek kiszámítására alkalmazott eladási árfolyam alkalmazásának rá nézve esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is, ennél fogva az általa felvett kölcsön teljes költségét.

Az Európai Unió Bíróságának C- 51/17. sz. ítéletében foglaltak szerint a pénzügyi

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

intézmények számára kötelező elegendő tájékoztatást nyújtani a kölcsönfelvevő számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában és érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétel szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is.

Az ítélet indokolása szerint a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották.

A fentiek mellett az irányadó bírósági gyakorlat értelmében az alperesi tájékoztatásból ki kell tűnnie, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztő részlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, az árfolyamváltozás lehetősége valós, így a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet.

A felek jogviszonyában megállapítható, hogy az irányadó tájékoztatás nem tartalmazza kifejezetten azt, hogy az árfolyamkockázat viselésére teljes egészében a felperes köteles, arra a felperes csupán következtethetett az ÁSZF 7. és 7/A. pontjában foglaltak alapján. Az árfolyamkockázat tartalmának és jelentőségének leírása azonban ezen szerződéses rendelkezésekben nem szerepel, a felperes így nem kapott tájékoztatást arról, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, így a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet és az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, hanem az árfolyamváltozással a szerződéses jogviszony ideje alatt reálisan számolni kell. Az, hogy a fenti szerződéses feltételek tartalmazzák a követendő eljárást és számítási módot az árfolyamkülönbség meghatározására és elszámolására nem tekinthető olyan tájékoztatásnak, amelyből a felperes az árfolyamkockázat lényegét, működési mechanizmusát megismerte volna, így képes lett volna felismerni azt, hogy az árfolyam megváltozásának lehetősége reális, azzal komolyan számolnia kell és azt jelenti, hogy a szerződés szerinti fix törlesztőrészek mellett a tartozásának forintban meghatározott mértéke, így a kölcsönszerződés alapján általa visszafizetendő összeg mértéke akár jelentős mértékben is megnövekedhet. Az alperes által nyújtott tájékoztatás ebből következően nem felel meg 2/2014. és a 6/2013. Polgári jogegységi határozatban valamint az Európai Unió Bíróságának C- 26/13. és a C- 51/17. számú ítéletében foglaltaknak.

Nem változtat a fentiekben az a körülmény, hogy a szerződés megkötését követően az árfolyam-változásból eredő különbség elszámolásokra sor került és erről a felperest tájékoztatták, mivel az árfolyamkockázatról való tájékoztatás vizsgálata során azt kellett értékelni, hogy a szerződés megkötését megelőzően az alperes milyen tájékoztatást nyújtott a felperes részére, így a felperes milyen tájékoztatást követően kötötte meg a perbeli szerződést az alperessel.

A fentiekből következően az árfolyamkockázat, mint fő szolgáltatás körébe tartozó szerződéses feltétel nem volt világos és érthető a felperes számára, amelyre tekintettel ezen rendelkezés tisztességtelensége megállapítható a szerződéskötéskor hatályos r.Ptk. 209. § (1) bekezdése valamint 93/13 EKG irányelv 4. cikk (2) bekezdése alapján.

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

A forintosítás során követett alperesi eljárásból megállapítható, hogy a szerződést fogyasztói kölcsönszerződésként kezelte és az eljárás egyéb adatai alapján sem volt megállapítható, hogy a szerződés ne minősülne fogyasztói szerződésnek emellett az árfolyamkockázat viseléséről szóló rendelkezést az általános szerződési feltételek tartalmazzák, amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg – erre nézve hivatkozást egyik fél sem terjesztett elő, így a szerződés ezen részének ÁSZF jellege nem volt vitás az eljárás során. Mivel az r.Ptk. 209/A.§ (2) bekezdése értelmében fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis és az árfolyamkockázat viselésének kérdése a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, ennek a semmissége, érvénytelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi.

Az előbbiekre figyelemmel a bíróság a r.Pp. 213. § (3) alapján a közbenső ítéletben állapította meg a szerződés érvénytelenségét, mint a keresettel érvényesített jog fennállását.

Az érvénytelenség megállapítására és a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően ennek jogkövetkezményei alkalmazásának nem képezi akadályát az alperes által hivatkozott azon körülmény, hogy a 2015. évi CXLV. törvénnyel a felek közötti szerződés forintosítására sor került. Az előbbi jogszabályi rendelkezés, az alperes ajánlata és a felperes hozzájárulása a szerződést a módosítás létrejöttét követő időre, a jövőre nézve hozta létre. Ehhez képest a fent megállapított érvénytelenség már a szerződés megkötésekor fennállt, a felperes egy későbbi szerződésmódosítással nem zárható el attól, hogy az ezt megelőzően fennálló érvénytelenség megállapítását és jogkövetkezmények alkalmazásával annak orvoslását kérje. Az, hogy a forintosítást követően milyen tartalommal áll fenn a felek között a szerződés kizárólag olyan szempontból bír jelentőséggel, hogy a felperes fizetési kötelezettségét, a teljesítéseinek elszámolását az érvénytelenség jogkövetkezményeinek meghatározásakor a módosítást követő időre nézve a módosított szerződési rendelkezések alapján kell figyelembe venni.

A jogorvoslatról való rendelkezés a r.Pp. 233- 236. § rendelkezései alapján történt.

A jogi képviselő a r.Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján a jogorvoslati eljárás során is kötelező.

Tájékoztatja a bíróság a feleket, hogy a r.Pp. 73/B. § (1) bekezdése alapján a jogi képviselő kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan. A (2) bekezdés szerint a jogi képviselővel nem rendelkező fél által benyújtott - a 73/A. §-ban meghatározott - kérelem (ellenkérelem) nem hatálytalan, ha
a) a fél pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, vagy
b) a bíróság egyéb okból köteles elutasítani a kérelmet - ide nem értve a (4) bekezdésben szabályozott esetet.

A (4) bekezdés értelmében ha a jogi képviselővel a perorvoslati eljárás során a perorvoslati kérelmet előterjesztő félnek kell rendelkeznie, és e kérelmet előterjesztő fél nem rendelkezik jogi képviselővel - ide nem értve a (2) és (3) bekezdésben foglalt esetet -, vagy a megszűnt jogi képviselőtől pótálásáról felhívás ellenére nem gondoskodik, a perorvoslati kérelmet a bíróság hivatalból elutasítja.

Tatabánya, 2019. szeptember 9.

Tatabányai Törvényszék
6. P.20.173/2018/45.

dr. Bokros-Hóbor Tímea s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: